

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poul Dam):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker. (Søfolks radio- og fjernsynsbetjening) [af Tange m. fl.].

(Lovforslag nr. L 107. Fremsat 11/11 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Når dette forslag til ændring af ophavsretsloven nu fremsættes mindre end et år efter, at et næsten tilsvarende forslag blev fremsat og forkastet af tinget, kan jeg umiddelbart ikke se nogen anden forklaring end den, at forslagsstillerne sidste gang glemte, at de søfarende naturligvis også skal betjenes med radioprogrammer. Ved behandlingen af det forslag, der blev fremsat i forrige folketingsår, var det klart, at debatten om en programtjeneste for de søfarende først og fremmest var påvirket af østre landsrets dom i sagen mellem Dansk Journalistforbund og rederiet A. P. Møller, en dom, der urigtigt er blevet tolket sådan, at ophavsrettighederne skulle lægge hindringer i vejen for, at søfolkene kan modtage programmer. Denne skævhed i debatten gentager sig nu ved forslagsstillernes henvisning til den højesteretsdom, der stadfæster landsretsdommen.

Som tidligere nævnt kan der ikke udledes andet af retsafgørelserne, end at rederiet burde have indhentet rettighedshavernes samtykke, inden programtjenesten blev iværksat. At et samtykke fra rettighedshaverne vil blive givet til den programtjeneste for de søfarende, der er under forberedelse, er der i dag ingen rimelig tvivl om. I den forløbne tid har der med handelsministeriets medvirken været ført forhandlinger mellem Danmarks radio og ophavsmandsorganisationerne herom. Der foreligger nu et udkast til en overenskomst, og der mangler kun nogle afsluttende drøftelser.

Når jeg taler om en skævhed i debatten om programmer til de søfarende, skyldes det som tidligere fremhævet, at problemerne i denne sag først og fremmest er af praktisk og økonomisk karakter. Det drejer sig om fremstilling af billedbåndkassetter, om tilrettelæggelse af en distributionsordning og om finansieringen af det tekniske og administrative apparat, der skal til. Lad mig nævne, at udvalget vedrørende radio- og fjernsynsprogrammer for søfarende, som afgav betænkning i december sidste år, anslog de årlige driftsudgifter til en tv-programtjeneste for de søfarende til knap 3 mill. kr., hvortil kommer 2½-3 mill. kr. specielt til nyheds- og aktualitetsprogrammet. Investeringsudgifterne blev anslået til 5,9 mill. kr.

Set på denne baggrund er det helt urimeligt, at diskussionen i første række drejer sig om ophavsret. Alt tyder på, at vederlagene til ophavsmændene sammenholdt med de øvrige udgifter vil blive af nærmest symbolsk karakter, og af ophavsmændenes organisationer er det gentagne gange tilkendegivet, at de er meget positivt indstillet med hensyn til at medvirke til en løsning af problemet.

Selv om folketinget – hvad jeg af principielle grunde må tage afstand fra – skulle træffe beslutning om, at ophavsmændenes rettigheder i denne sammenhæng bør fratages dem ved lov, så ville man, så vidt jeg kan skønne, ikke opnå, at søfolkene hurtigere vil kunne modtage de programmer, de har krav på. Også af den grund vil jeg anbefale, at lovforslaget forkastes, og at man giver forhandlingsparterne den korte tid, der er nødvendig, til at færdigbehandle det udkast til overenskomst, som er udarbejdet.

Må jeg til slut gentage, at en løsning af de ophavsretlige spørgsmål, det være sig gennem frivillig aftale eller et lovgivningsindgreb, ikke på afgørende måde vil bringe en programtjeneste for de søfarende nærmere. Det er nu de praktisk-økonomiske problemer, der først og fremmest må løses. Det er oplyst over for mig, at handelsministeriet, som disse spørgsmål henhører under, i øjeblikket er i færd med at udarbejde en bevillingsansøgning til finansudvalget, der skal indeholde en detaljeret ajourføring af de udgiftsskøn, som sidste år blev foretaget af udvalget vedrørende radio- og fjernsynsprogrammer for søfarende. Disse beregninger foretages i samarbejde med Danmarks radio.

Jeg vil gerne understrege, som jeg før har gjort det, at jeg lægger overordentlig stor vægt

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

på, at denne sag om en programtjeneste for de søfarende nu finder en hurtig og rimelig løsning, og jeg ved, at handelsministeren fuldt ud deler den indstilling. Men det er ikke rimeligt i den forbindelse at bruge tid og kræfter på unyttige lovgivningsinitiativer. Det afgørende er, at de ansvarlige instanser nu får lagt sidste hånd på det arbejde, der må foretages, før de nødvendige finanslovebivillinger kan tilvejebringes. Det vil sandsynligvis ske i begyndelsen af det nye år. Dermed vil vi være godt på vej til løsning af de to problemer, der foreligger på radio- og fjernsynsområdet i forhold til de søfarende: en programtjeneste, der bygger på optagelse af udsendelserne, og en forbedret kortbølgetjeneste.

Om det sidste spørgsmål kan jeg oplyse, at finansudvalget i juni måned tiltrådte en ansøgning fra handelsministeriet om en bevilling på 260.000 kr. til projektering af den nye og kraftigere sender, der er en forudsætning for, at vi kan opnå en forbedring af forholdene på kortbølgeområdet.

Albertsen (S):

Det forslag, som fremskridtspartiet her er kommet med, rører ved et problem, som har eksisteret i en årrække, og som har været fremført fra forskellig side, bl. a. ved spørgsmål her i salen, og nu genfremsætter fremskridtspartiet altså et lovforslag. Jeg kunne i og for sig ganske henholde mig til ministerens redegørelse her og erklære mig enig i den fremgangsmåde, som ministeren her har givet løfte om vil blive efterlevet. Det er jo helt forkert, som det åbenbart har været forslagsstillernes tankegang, at hele dette problem for den gruppe borgere, vi her taler om, de mange søfarende, alene vil kunne klares ved i givet fald at vedtage lovforslaget. Det er jo dels et spørgsmål om det, som står i lovforslaget, men sandelig også et spørgsmål om at skaffe penge dertil. Det kan ikke være et spørgsmål, der som anvist her klares alene ad denne vej, for det vil kun betyde, at nogle enkelte store rederier, som måske har midler nok, klarer den opgave. Det, der må være vejen frem, er at få en løsning, som dækker alle skibe, og som indebærer, at der ikke bliver forskel, uanset om det er et stort eller et lille rederi, der er inde i billedet.

Jeg skal anbefale at forkaste forslaget og henstiller, at de to involverede ministre, mini-

steren for kulturelle anliggender og handelsministeren, snarest realiserer de ting, som er lovet her i dag. Så tror jeg, vi får en rimelig og rigtig løsning på dette problem.

Anna Dorith Skriver (V):

Da mit partis ordfører, fru Nathalie Lind, er forhindret i at være til stede, skal jeg kort nævne, at vi fra venstres side stadig er indstillet på, at de hindringer af ophavsretlig art, der i dag eksisterer, og som forhindrer, at danske søfolk kan blive betjent med fjernsyns- og radioudsendelser, må fjernes under den ene eller den anden form. Derfor er jeg glad for ministerens meddelelse i dag.

Jeg skal gentage, at venstre er indstillet på, at der findes en ordening igennem en aftale, men vi er ikke indstillet på, at vi nu skal lovgive i denne sag.

Arentoft (FP):

Sidste gang folketinget behandlede et lignende lovforslag som det, vi behandler i dag, var i foråret 1976. Det var fremskridtspartiets lovforslag nr. 153, folketingsåret 1975-76. I betænkningen, der blev afgivet af kulturudvalget den 7. april 1976, indstillede 8 af de 9 udvalgsberettigede partier lovforslaget til forkastelse.

Siden da er der, på trods af at alle ordførerne ved førstebehandlingen den 12. marts 1976 gik varmt ind for, at vore søfolk naturligvis hurtigst muligt skulle sikres en fornuftig fjernsynsbetjening, ikke sket andet, end at højesteret den 24. maj 1976 stadfæstede østre landsrets dom fra november 1975, der forbyder et dansk rederi at afspille dansk tv og at sende videobånd ud til sine skibe. Det er for dårligt. Det strander på loven om ophavsret, lov nr. 158 af 31. maj 1961 med ændringer som følge af lov nr. 174 af 21. marts 1973.

Det er altså muligt at få gennemført ændringer i loven om ophavsret, og det er det, vi forsøger med dette forslag, af tre væsentlige årsager.

For det første er det på tide, at vore søfolk i udenrigsfart får en ordentlig tv-betjening. Der må og skal ske noget.

For det andet kan opgaven i dag løses med videobånd i kassetter, men inden man når for vidt med planlægningen af en videoproduktion med fremstilling af masterbånd og kopier ved Danmarks radio for 6-7 millioner skattekrone,

[Arentoft.]

jfr. betænkning nr. 760 om radio- og fjernsynsprogrammer for søfarende fra 1975, kapitel 5, så må produktions- og ophavsretsspørgsmålet løses.

Vedrørende produktion er der private firmaer, der har givet udtryk for deres vilje til at installere anlæg i Danmark, hvor produktionen af kassetter ville kunne ske til konkurrencedygtige priser og uden at belaste Danmarks radio med yderligere anlæg eller administration heraf og de dermed forbundne omkostninger. Det spørgsmål bør efter min mening undersøges meget grundigt. Men måske løser hele problemet sig, inden man får smølet sig færdig, på den måde, at rederierne slår sig sammen om transmissionssatellitter, så dansk tv kan modtages direkte ude i verden. Det er jo dog stadig væk sådan, at almindelig, æterbåret tv-modtagelse ikke er i strid med ophavsretten.

For det tredje må lov om ophavsret ændres. Når der indleveres manuskripter til tv og der er medvirkende, må honorarerne være således afpasset, at der er betalt én gang for alle. Jeg har selv været ude for det i 1973-74, da jeg skrev manuskript til og medvirkede i en række tv-udsendelser om edb i voksenundervisningen. Jeg fik et honorar og gav samtidig skriftligt afkald på videre rettigheder. Når Danmarks radio har betalt enhver sit, må rettighederne tilhøre Danmarks radio, og så kan udsendelserne også kopieres og sendes ud i kassetteform. Der må derfor fastlægges en forhandlingsprocedure over for ophavsmændenes organisation, og jeg var glad for den oplysning, vi fik fra ministeren for kulturelle anliggender, om, at noget sådant er i gang. Det var jeg ikke klar over.

Men heroverfor står, at svenske søfolk på over 200 skibe har adgang til dels et nyhedsprogram fra Sveriges radio, dels mange hundrede underholdningsudsendelser, alt for et rent symbolsk beløb. Noget lignende gælder i Norge. Selv om både Norge og Sverige startede deres arbejde på kassettefeltet mere end et år efter Danmark, er de således nu begge langt forud for os. Helt aktuelt kan jeg i øvrigt oplyse, at der på den amerikanske ambassade findes et videobibliotek med optagelser fra amerikanske tv-udsendelser, og de kan lånes. Der kan man bl. a. låne tv-duellerne imellem præsident Ford og Jimmy Carter. Altså det er helt up to dating, der findes. Opgaven kan altså løses, bare ikke herhjemme.

Sluttelig vil jeg gerne spørge ministeren, om ikke det principielt må være sådan, at hvad der sendes ud i æteren i radio eller tv, rent faktisk er ude af kontrol, og at enhver kan gøre med det, hvad vedkommende vil. Ministerens svar vil også være af betydning for behandlingen ved revisionen af radiospredningsloven til næste år.

Hilmar Baunsgaard (RV):

Det er rigtigt blevet fremhævet af tidligere ordførere, at det er et gammelt, men endnu uløst problem, som der her for anden gang er stillet forslag om fra fremskridtspartiet. Jeg vil ikke deltage i en almindelig bebrejdelse af, at fremskridtspartiet igen har fremsat lovforslag.

Om det bliver nødvendigt at lovgive, forekommer mig højst tvivlsomt, fordi jeg også med interesse lyttede til ministerens meddelelse om, at der snarest kan ventes et resultat og forhåbentlig derpå omgående forhandlinger og igen snarligt resultat af forhandlingerne mellem de interesserede grupper.

Det er klart, at fremskridtspartiets ordfører gjorde hele ophavsretsproblematikken meget mere enkel, end den er, så enkel, at man kan sige, at når noget har været vist i tv, så er kunstnere og andre hermed ude af billedet, så må de bare finde sig i, at de bliver brugt, hvor og hvornår man vil. Så enkelt er det jo ikke, og så enkelt bør det ikke gøres. Det er også klart, at fremskridtspartiet har ret i at påpege, at det er højst utilfredsstillende for vore søfarende, at vi endnu ikke har fået løst problemet.

Det er grunden til, at jeg siger, at jeg vil vente med at tage endelig stilling til, om der i det hele taget skal foregå noget lovinitiativ. Jeg tror ikke, det bliver nødvendigt, idet jeg nærer tillid til den redegørelse, ministeren gav, og håber, at det er den, der vil komme til at præge et resultat inden, skal vi sige næste forår, hvor sagen forhåbentlig så er afgjort.

Kristine Heltberg (SF):

Der er ingen grund til at dvæle for længe ved forslaget, efter at vi nu har hørt ministerens redegørelse. Selv om det er ganske klart, at problemet virkelig er af stor betydning for de mennesker, det berører, så er der da udsigt til, så vidt vi har fået at vide, at det vil blive løst på en tilfredsstillende måde, på en ret hurtig og gunstig måde ved forhandling. Jeg mener derfor, at det måske er temmelig overflødigt at beskæftige sig med dette lovforslag. Jeg

[Kristine Heltberg.]

vil snarere betragte det som en opfordring, en slags forsøg på at fremskynde forhandlingerne og fremskynde aftalerne, sådan at sagen bliver løst.

Hvis det er det, der er meningen, så er det da udmærket, men man kunne jo også se det som et led i disse, jeg havde nær sagt temmelig mange forslag, som jeg synes fremskridtspartiet kommer med mellem år og dag, og som kommer lige i sidste øjeblik, før en eller anden sag bliver løst, og hvor man egentlig vidste, at den var på vej til at blive løst. Jeg håber, at det er den første version, der er den rigtige.

Gerda Møller (KF):

Da vi sidst havde et næsten tilsvarende lovforslag til behandling – der er jo kommet et enkelt ord med ind – udtalte vores ordfører, at vi fra konservativ side var indstillet på at finde en ordning, og at alle hindringer for, at søfolk kunne komme til at se tv, som forslaget lød dengang, burde fjernes. Jeg havde derfor tænkt mig i dag at spørge ministeren, hvor langt man er fremme med aftalerne og forhandlingerne, men det har jeg jo allerede fået et svar på.

Derfor vil jeg sige, at jeg håber, at den ovenkomst, der skal træffes, bliver til en realitet meget snart, således at vi kan få ordnet spørgsmålet ved en aftale.

Poul H. Møller (KrF):

Jeg havde egentlig forberedt et lille indlæg i debatten her om det fremsatte forslag, men efter at have hørt ministerens redegørelse tror jeg, jeg vil nøjes med at sige, at intentionerne i dette forslag, som her er fremsat, deler vi i kristeligt folkeparti i høj grad. Vi finder også, at der er gået urimelig lang tid, før man har fundet frem til en løsning, som man jo altså endnu ikke har fundet frem til, men hvor vi efter ministerens redegørelse må forvente, at der snart foreligger et resultat. Vi finder, at det er helt urimeligt, at der er gået så lang tid, og derfor må jeg også se fremsættelsen af forslaget som en form for provokation for at provokere en afgørelse frem fra det udvalg, som nu har siddet og nørklet med det i så lang tid.

Hr. Hilmar Baunsgaard talte om en forenkling. Det er da muligt, at der var tale om noget sådant fra en tidligere ordførers side, men på den anden side mener jeg også, at der simpelt hen må ligge en forenkling i, at man i dag har noget, der hedder forskudte udsendelser

for dem af vore medborgere, som ikke er i stand til at se udsendelserne ved den første fremvisning. De har måske skiftetjeneste eller er på anden måde forhindret i det. – og for dem har man disse udmærkede og meget populære genudsendelser.

Det er muligt, at hr. Hilmar Baunsgaard også vil mene, at dette er en forenkling, men jeg mener, at det må være det samme, der gør sig gældende her. Her er tale om vore søfolk på fremmede have – sømanden må som bekendt døje meget ondt og lide mange afsavn – og dér mener jeg, at det også må være en form for genudsendelse, når man optager den første udsendelse på videobånd og sender den ud til sømændene på verdenshavene.

Jeg mener ikke, det skulle kunne volde så store vanskeligheder, selv om der er kunstnere, der gør krav gældende. Det gør de vel i og for sig også for den genudsendelse, vi har nogle dage efter den oprindelige udsendelse, og så må de vel også kunne gøre krav dér og har vel også fået det krav honoreret. Der er jo ikke tale om kommerciel udnyttelse af disse videobånd, men blot om en genudsendelse af udsendelserne, ganske vist med forsinket nedtælling på grund af afstandene.

Jeg håber, at vi efter det, vi har hørt fra ministerens side i dag, kan forvente, at der allersnarest sker noget, og derfor vil vi fra kristeligt folkeparti stille os afventende med hensyn til det her fremsatte forslag.

Fuglsang (DKP):

Da forslaget om at sikre sømændenes fjernsynsbetjening blev fremsat i fjor, blev selve tanken mødt med meget stor velvilje fra alle sider, hvorimod der var lidt uenighed om selve problemstillingen, nemlig om det blot var et spørgsmål om ophavsret, sådan som fremskridtspartiet meget stædigt synes at fastholde det, eller, som ministeren sagde både i fjor og i år, om det i høj grad var et praktisk spørgsmål om økonomiske problemer.

Nu er spørgsmålet rejst igen, og om ikke andet er det et bidrag til at få afklaret, hvor langt vi er nået, og hvor meget vi har fået ud af den megen velvilje fra i fjor. Og hvad det angår, så fortalte ministeren, at vi er kommet et godt stykke hen ad vejen. Jeg vil derfor nøjes med at slutte mig til dem, der ønsker, at det hurtigt kan blive bragt til en for sømændene tilfredsstillende afslutning.

Litten Hansen (VS):

Da lovforslaget var til behandling sidste gang, gjorde vi opmærksom på, at vi støttede indholdet af forslaget, og det gør vi såmænd stort set stadig væk alle her. Det er rigtigt, at vi dengang alligevel stemte imod, men det var, fordi ministeren lovede at klare problemet med søfolks fjernsynsbetjening meget hurtigt, og det sagde vi så, at han jo kunne få sommeren til. Nu er det snart vinter, og vi var derfor indstillet på at stemme for fremskridtspartiets forslag i denne omgang, men vi har nu forstået, at ministeren har en løsning lige på trapperne, og derfor vil vi afholde os fra det.

Jeg vil lige benytte lejligheden til at protestere imod, at hele ophavsretsproblemet gøres til en bisætning i hr. Arentofts indlæg om søfolks radio- og tv-betjening, som om det i langt højere grad er et økonomisk og praktisk problem, end det er et ophavsretligt problem. Til gengæld vil vi meget gerne ved anden lejlighed diskutere problematikken omkring ophavsret, allerhelst i form af en debat på grundlag af en redegørelse fra ministeren herom. Det er et forslag, som jeg håber kan realiseres. Jeg synes, der er mange ting i ophavsretsproblematikken, som kunne trænge til en grundig diskussion.

Lembourn (DM):

Det meningsløse ved at fremsætte dette forslag igen og gøre det på den måde, det er gjort, er, som også ministeren var inde på, at man får en fornemmelse af, at ophavsretsorganisationerne modarbejder sømændenes ønsker. Det er overhovedet ikke tilfældet. Det, som ophavsmændene naturligvis må stå fast på, er, at den eneste beskyttelse, de har, og dermed også deres eneste indtægtsmulighed, er ophavsretten. De retssager, der har været ført, har bestemt ikke – det fremgik i øvrigt også klart under retssagerne – været ført fra forfatternes og skuespillernes side at forhindre, at sømændene kunne modtage disse udsendelser, men alene af principielle grunde for at få fastslået, at ophavsretten nu engang er eksistensgrundlaget for kunstneren.

Dette kan, som ministeren oplyste, ordnes gennem en forhandling, og som jeg sagde i sidste samling, ønsker ophavsmændene kun en symbolsk betaling herfor. Der er ikke tale om, at man stiller nogle skrappe krav, men vi er nødt til at forlange en symbolsk betaling af

hensyn til princippet i bevarelsen af ophavsretten.

Jeg synes egentlig også, det er ejendommeligt, at det er fremskridtspartiet, der kommer med dette forslag, for ophavsretten er en ejendomsret. Ud fra fremskridtspartiets almindelige holdning til disse ting er det jo helt ejendommeligt. Det skulle være et parti, som netop forsvarede ejendomsretten. Ophavsretten er en overordentlig vigtig ejendomsret, og den kaster man bare over bord. Jeg ved ikke, om det skal forstås sådan, at man i stedet for vil give kunstnerne statsløn. Det er jo muligt. Det ville være interessant nytænkning i fremskridtspartiet.

Jeg vil gerne sige, at jeg naturligvis ikke kan stemme for dette forslag. Jeg synes, det er ganske ulogisk, at fremskridtspartiet på den ene side påstår, at kunstnerne må leve af det, de kan tjene ved at sælge deres ting på markedet, de skal ikke have nogen støtte, det er fremskridtspartiets kulturpolitik. På den anden side fratager de os, hvis dette forslag bliver gennemført, hvad det lykkeligvis ikke bliver, altså netop den mulighed, som ophavsretten giver os for at kunne tjene på det frie marked. Det er der jo ingen logik i overhovedet. Nå, men det er jo ikke så overraskende. Jeg kan altså ikke anbefale forslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tange) (FP):

Selv om partiernes ordførere tog venligt imod selve ideen i forslaget, at der skal gøres noget ved problemerne med fjernsynsbetjening og radiobetjening af søfolk, kan man jo ikke sige, at selve lovforslaget har fået en særlig venlig modtagelse. Det var ligesom sidst: man vil vente og se, hvad der sker hen ad vejen med ministerens arbejdsgruppe, der kigger på forholdene.

Jeg tror imidlertid, man totalt har misforstået dette lovforslag. For mig at se er der tre problemstillinger vedrørende hele fjernsynsbetjeningen af søfolkene. Der er et ophavsretsproblem, og det er det, dette lovforslag vedrører. Der er det praktiske problem, hvordan man får båndene lavet og sendt ud, og der er et økonomisk problem, hvem der skal betale.

Som sagt vedrører dette lovforslag selve ophavsretsproblemet, og under de forhandlinger om lovforslaget, der var i sidste samling, gav alle udtryk for, selv hr. Lembourn, at der kun var tale om symbolsk betaling til ophavsrets-

[Tange.]

dehaverne. Det må selvfølgelig også kun være symbolsk eller måske slet intet. Men det drejer sig jo om, at man sender stykker og ting i fjernsynet, som herhjemme ses af måske 500.000 mennesker. Det, det så drejer sig om, er, at man optager disse udsendelser på bånd og sender ud til måske 7.000 søfolk. Der skal måske nok betales, men det må da være naturligt, at der i den betaling, som ophavsretsindehaveren skal have for sin udsendelse i fjernsynet, er inkluderet vederlag for udsendelserne til søfolkene. Det kan da ikke være rimeligt, at hver eneste gang, man laver en udsendelse i fjernsynet, skal man først diskutere, hvad man skal have for udsendelsen, dernæst skal man diskutere, hvad man skal have for en genudsendelse, dernæst skal man diskutere, hvis man skal have en tredje udsendelse, og til allersidst skal man til at diskutere, hvad man skal have, hvis udsendelsen skal vises for 6.000–7.000 søfolk, der sejler i udenrigsfart. Jeg kan ikke se andet, end at dette lovforslag simpelt hen er en praktisk løsning på selve ophavsretsproblemet.

Det er altså ikke rigtigt, som hr. Lembourn siger, at vi vil frarøve ophavsretsindehaverne deres rettigheder og deres økonomiske muligheder for at udnytte deres ting i radio og fjernsyn. Vi siger bare, at det er inkluderet i det vederlag, de får. Når man genudsender en udsendelse i fjernsynet, er det altså inkluderet i det honorar, de får.

Da det kun drejer sig om søfolk, der kæmper på verdenshavene i udenrigsfart for at tjene penge hjem til landet, og som i forvejen formentlig betaler fjernsynslicens for de fjernsyn, de har i familien herhjemme, så kan det ikke være andet end rimeligt, at den udsendelse, der sendes til søfolkene via bånd, er inkluderet i de aftaler, man har med fjernsynet, når man får en ting opført i fjernsynet. Det vil for mig at se være helt urimeligt, om man for sådan en bagatel skulle til både at forhandle med den, der har lavet et stykke, og med de forskellige kunstnere, der opfører stykket, og fastsætte bidrag for dette specielle, at det går ud på de store have til søfolkene. Navnlig fordi man jo i forvejen ikke ved, hvor mange der ser udsendelserne i fjernsynet, om det er 300.000 eller 500.000 eller 600.000 mennesker, så kan det for mig at se være fuldstændig ligegyldigt, om disse 7.000 søfolk også ser udsendelsen. Men i princippet er der altså betalt for det, hvis dette lovforslag bliver vedtaget. Det må

rettighedshaverne selvfølgelig tage hensyn til, når de forhandler, men det er helt oplagt, at man ikke behøver at sige det hver gang, når det fremgår af lovforslaget.

Vedrørende det praktiske er det altså lige som jeg forstår hr. Albertsen fra socialdemokratiet på den måde, at hvad alle søfolk på de store skibe, de små skibe, på fiskerkutterne og jeg ved ikke hvad, lystsejlerne, ikke kan få, det må ingen få. Det er socialdemokratiets sædvanlige indstilling, ligesom de har det inden for undervisningsvæsenet, at hvad ikke alle kan lære, det må ingen lære. Jeg synes, det er meningsløst, at søfolk, navnlig dem, der sejler på de store skibe i udenrigsfart halve år ad gangen, måske somme tider hele år, ikke skulle have mulighed for at se fjernsynsudsendelser på bånd, fordi der sejler nogle coastere mellem Danmark og Norge og Sverige, som ikke har mulighed for det, fordi de tilhører nogle mindre rederier, der måske ikke ønsker at ofre disse penge på foretagendet, bl. a. fordi beløbet stiger i forhold til rederiernes størrelse. Men dér er der da mulighed for, at smårederierne slår sig sammen og bekoster udgifterne. Det kan altså ikke være rimeligt, når de har mulighed for – og det har de jo haft inden for de større rederier – for egen regning at lave båndudsendelser og sende ud til søfolkene, at de skal forhindres i det, fordi der er andre, der ikke gør det. Det kan da vist ikke være rimeligt.

Med hensyn til det økonomiske talte kulturministeren om alle pengene og om alt det, man var ved at undersøge. Vi mener principielt i fremskridtspartiet, at det var udmærket, om rederierne selv løste problemerne. Det har også vist sig, at de større rederier på en udmærket måde allerede har løst problemerne med fjernsynsudsendelser til søfolk. Vi kan altså ikke se, at disse rederier skal forhindres i fortsat at gøre en indsats til gavn og glæde for deres personale, som sejler på verdenshavene i udenrigsfart og er hjemme fra Danmark i op til hele år. Det må være rimeligt, at de med det samme får mulighed for at se disse fjernsynsudsendelser igen.

Jeg kan ikke se andet, hvis ministeren vil have det løst på statsbasis, hvad der formentlig tager lang tid og koster mange penge, end at dette lovforslag ikke er til hinder for, at ministeren arbejder videre med sine ideer og sin måde at løse problemerne på. Dette lovforslag giver alene rederierne en mulighed, som de

[Tange.]

havde tidligere, som de i hvert fald troede, de havde, for rent ophavsretsmæssigt at optage bånd og sende ud til søfolkene. Jeg mener, det er urimeligt, at de forhindres i det. Det er da vores pligt at hjælpe rederierne, sådan at de hurtigst muligt kan komme i gang med det. Jeg tror ikke, det for selv de mindre rederier drejer sig om så store beløb, at de ikke også vil være i stand til at lave en ordning, eventuelt ved at rederierne slår sig sammen, sådan, at man løser problemerne i fællesskab.

Jeg synes, det er meningsløst, at denne sag skal trække ud og trække ud, fordi man skal undersøge alverdens ting og jeg ved ikke hvad, før det kan gå i orden med at søfolkene kan få deres fjernsynsudsendelser. Jeg har ikke noget imod, at ministeren fortsætter med sine undersøgelser, men man kan vedtage dette lovforslag. Fra den dag, det er vedtaget, kan rederierne så sende deres udsendelser ud til glæde i hvert fald for dem, der får dem. Det er meningsløst, at det skal gå ud over disse mennesker, at der måske er andre rederier, der ikke endnu er gået ind i arbejdet med fjernsynsudsendelser. Men som sagt tror jeg, at de vil følge efter.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg havde egentlig ventet, at hr. Tange var kommet på talerstolen og havde takket mig og været glad, fordi jeg havde meddelt, at det ikke var spørgsmålet om ophavsretsproblemerne, der havde trukket denne sag ud, men at det, der havde været forhandlinger om, og som der havde været væsentlige forhandlinger om, var spørgsmål om distribution, om administration og om økonomi.

Jeg synes nok, at det er ganske betegnende for den dobbeltmoral, fremskridtspartiet kommer med, at her springer man let og elegant hen over økonomien og henviser til rederierne, for det kan de jo sagtens klare. Men der er forskel på rederierne, og det er rigtigt, at de store rederier måske kan gøre det, men der er også mange søfolk i mindre rederier. Derfor tror jeg, det må laves i en form, sådan at det kan komme alle søfolk til gode.

Det var den samme form for økonomisk sans, hr. Arentoft repræsenterede, idet han sagde: ja men mens vi smøler os færdig, kommer rederierne og vil slå sig sammen om en satellit.

For det første er det jo ikke ganske gratis. For det andet er det også sådan, at ikke enhver kan gå hen og lave satellitter; der kommer også færdselsregler på dette område, og det bør der også komme.

Jeg skal i øvrigt kun svare på ophavsretsproblematikken. Der kan jeg sige til fru Litten Hansen, at jeg i og for sig gerne vil komme med en redegørelse; jeg tror bare, det er for tidligt endnu. Vi får en anden afdeling med et forslag om anvendelse af undervisningsudsendelser i radio og tv, til behandling her umiddelbart efter nytår, vil jeg tro. Der sidder også en nordisk ophavsretskommission, og jeg ville godt se dens arbejde færdiggjort, før vi tog denne debat. Jeg kender nogle folk, der er meget, meget dygtige på ophavsretsproblemer, men jo mere de ved om det, jo sværere synes de at have ved at finde ordentlige løsninger. Jeg tror nok, vi skal have et godt grundlag for at kunne diskutere det som helhed.

Jeg vil gerne om det spørgsmål, som hr. Arentoft rettede til mig, om, hvorvidt jeg mente, at ophavsretsproblematikken burde løses ved, at alt hvad der kommer i radio og tv, er frit, sige: nej, det mener jeg ikke. Jeg mener, at det først og fremmest er ejendomsretten hos ophavsretsmændene i de kunstneriske organisationer, man ville angribe. Jeg mener ikke, at man kan stå og sige, at man både vil fratage kulturstøtte og fratage folk deres ejendomsret.

Arentoft (FP):

Hr. Hilmar Baunsgaard sagde, at min fremstilling af ophavsretsproblemet var for enkel, og fru Litten Hansen sagde, at vi havde gjort ophavsret til et økonomisk problem. Jeg indrømmer, at hele spørgsmålet omkring ophavsret er et meget, meget stort spørgsmål, der er meget komplekst, og det er et spørgsmål, som utvivlsomt er af økonomisk karakter. Jeg vil ikke hævde, at jeg er kunstner, men jeg nævnte et eksempel, som jeg selv har været ude for, og det er vel at betragte som en vis form for et præcedens.

Derfor mener vi, at det rigtige må være, at man forhandler sig frem til et engangshonorar med de folk, man skal have til at skrive manuskripter eller optræde i tv. Hvis ikke de kunstnere, man tilbyder at optræde, er tilfredse med denne ordning, så må man sige: det var kedeligt, vi kunne ikke bruge dig til den opgave, så

[Arentoft.]

må vi forhandle med en anden. Det må være vejen frem.

Ministeren var lidt inde på spørgsmålet om produktion og distribution, og det var det, jeg sagde i mit første indlæg. Når jeg tog det med i mit indlæg, så er det, fordi vi meget nødtigt ser, at der bliver opbygget en stor, ny, statslig institution, en stor afdeling under Danmarks radio, hvor de skal fremstille masterbånd og kopier osv., osv.

Det giver mig sådan set anledning til at stille et spørgsmål til ministeren. Jeg vil da gerne – det gjorde jeg også i mit første indlæg – takke ministeren for, at vi fik disse oplysninger om forhandlingerne. Jeg vil gerne spørge, om de søfarendes organisationer er draget ind i disse forhandlinger, for specielt på distributionsområdet har de søfarendes organisationer jo meget stor erfaring på grund af alt det, de sender ud til skibene i det daglige. Jeg ved, at der har været flere henvendelser fra de søfarendes organisationer om netop at komme med i de forhandlinger, så derfor vil jeg gerne spørge, om de vitterlig er med, eller om de er holdt udenfor.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tange) (FP):

Jeg skal kun sige til ministeren, at jeg mener, det er beklageligt, at man vil forhindre udsendelse af tv-bånd til de store rederiers skibe og til søfolk, der sejler i udenrigsfart, alene fordi de små skibe ikke kan komme med. Det skal altså efter et socialistisk princip ordnes på én gang. De mennesker på de store skibe må altså ikke få, fordi de små endnu ikke kan få. Jeg kan ikke se, at det er ret og rigtigt. Selv om ministeren får et fint lovforslag igennem om, at der skal laves noget dér, at tv-bånd skulle kunne sendes ud til de små skibe, så bliver der også problemet med, om man på de små skibe i det hele taget vil have modtagere til disse bånd. Der skal jo installeres specielle ting, for at man kan afspille båndene. Men det er måske også noget, der skal tages med ind i overvejelserne og økonomien, at staten også skal til at betale for afspilningsanordningerne.

Jeg synes, det er urimeligt, at ministeren ikke kan gå ind for, at vi vedtager dette lovforslag, sådan at vi kan komme i gang med det samme med de søfolk, der har mest brug for det, og det er søfolkene i de store rederier, som i årevis er i udlandet.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg skal blot sige til hr. Arentoft, at de søfarendes organisationer har været inddraget.

Dernæst skal jeg sige, at det jo er fantastisk, når hr. Tange, som tilhører et parti, der taler om denne enorme opsvulmen af lovforslag, der finder sted i dette folketing, står her og beder om et lovforslag, hvor sagen, når overenskomsten er afsluttet, ganske simpelt vil blive ordnet gennem et aktstykke i finansudvalget.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Tange) (FP):

Jeg tror ikke, ministeren har ret i, at det ordnes lige ved et lille aktstykke. Efter det, jeg har forstået, så skal der hver eneste gang, der skal være en udsendelse, som man mener skal sendes til søfolkene, laves en speciel kontrakt med ophavsretsindehaveren, hvor man skal tage stilling til, om han skal have 5 kr., 10 kr., 1.000 kr. eller 10.000 kr., for at udsendelsen må sendes til søfolkene på bånd. Det er netop dette, vores lovforslag forhindrer. Det forhindrer al den administration og alle de enkeltforhandlinger, der skal føres for at tage stilling til, hvad de skal have; det er på én gang omfattet af den aftale, man laver med ophavsretsindehaverne. Når de indgår aftalen om, at det skal sendes i fjernsyn, så er der heri inkluderet, at det må sendes til søfolkene. Der står ikke noget om, at det skal. Det må altså sendes til søfolkene uden betaling af yderligere gebyr.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Så er det værre, end jeg havde troet, for så har hr. Tange misforstået det hele i bund og grund.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om film og biografer [af Ninn-Hansen m. fl.].

(Lovforslag nr. L 73. Fremsat 14/10 76).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (*Niels Matthiasen*):

Jeg har allerede i min fremsættelsestale til det næste lovforslag begrundet, hvorfor jeg mener at regeringen og socialdemokratiet må afvise det konservative forslag.

Albertsen (S):

Det lovforslag, som den konservative folketingsgruppe her er kommet med, indebærer en principiel revision af filmloven, ikke sigtende på de punkter, vi skal behandle under den næste sag på dagsordenen, men alene på et punkt, som jo igennem nogle år har givet anledning til en ret så stærk debat i befolkningen, begrundet eller ubegrundet, det kan man overlade til følelser at afgøre. Jeg mener, at den debat, der har været ført, har været meget følelsesladet og hvilende på et sagligt ringe grundlag.

Det, man faktisk i al enkelthed vil, er at lade ministeren optræde som politisk eller kunstnerisk censor med hensyn til støtte til filmproduktion. Det må jeg klart og definitivt afvise. Det vil ikke være rimeligt på noget område, ej heller på dette, at give ministeren magt og indflydelse, hvor der kan være tale om politisk kontroversielle ting eller andre ting, hvor holdninger kan stå mod hinanden. Jeg betragter den kunstneriske frihed som total og mener, at den bør være det. Det næste kunne jo tænkes at blive, at ministeren skulle bestemme, hvilke billeder der skulle have offentlig støtte; om det nu var hans eller hendes smag, ville afhænge af, hvilken minister det nu var, hvilke bøger der skulle stå på bibliotekernes reoler.

Jeg synes, at det konservative folkeparti, som jeg i øvrigt på så mange andre områder har respekt for, også med hensyn til dets hidtidige holdning til kunstnerisk politik og kunstnerisk støtte her i landet, her leger med ilden. De ved jo meget vel, at vi har fået et parti, som på dette felt har nogle standpunkter, som i og for sig angriber væsentlige dele af demokratiets frihedsrettigheder. Derfor synes jeg, at det, man her har foreslået fra konservativ side, er farligt og beklageligt, og jeg skal på den so-

cialdemokratiske folketingsgruppes vegne afvise forslaget.

Mette Madsen (V):

Da dette forslag har nær sammenhæng med det næste forslag, vi skal behandle her i dag, vil de bemærkninger, jeg har at fremsætte til de konservatives forslag, naturligvis også have tilknytning til ministerens forslag om revision af loven om film og biografer.

Da udvalget om film og biografer i vinteren 1972 behandlede de gennemgribende ændringer af filmloven, fik man i loven indsat en revisionsparagraf. Dette gjorde man ret i, og man anså dengang 4 år for at være en passende tid til at samle erfaringer om denne på så mange måder nye lov. Der er nu gået 4½ år.

I sin fremsættelsestale til revisionsforslaget siger kulturministeren:

»Jeg udelukker ikke, at der på lidt længere sigt bør ske ændringer i det ved 1972-loven skabte system, men tiden er efter min opfattelse ikke dertil nu.«

Og ministeren fortsætter senere:

»Vi har derfor næppe et tilstrækkeligt erfaringsgrundlag...«

Som et af de folketingsmedlemmer, der ud fra en positiv indstilling til at støtte kunst og kunstformidling på alle områder i 1972 stemte for filmloven, må jeg sige, at vi har gjort et par erfaringer. Vi har erfaret, at en lov, der skulle gøre det muligt at fremme en dansk produktion af kunstnerisk og folkeligt værdifulde film, også åbnede mulighed for projekter, man ikke havde kunnet forestille sig. Ministeren siger selv i sin fremsættelsestale:

»Det er klart, at jeg i lys af den voldsomme uro, der har hersket omkring bestyrelsens afgørelser i juli 1973 og maj 1975 om at bevilge produktionsstøtte til Jens Jørgen Thorsens projekt »The Many Faces of Jesus Christ«, alvorligt har måttet overveje, om det var rigtigt at opretholde en lovbestemmelse, der gjorde det umuligt for kulturministeren at gribe ind i en disposition, truffet af en sagkyndig instans; og dermed også gjorde det umuligt for et eventuelt flertal i folketingsrådet at pålægge ministeren at gribe ind.«

Jeg kan forsikre ministeren, at også folketingsmedlemmer, og ikke mindst mit parti, har haft alvorlige overvejelser, men i venstre er vi kommet til et andet resultat end ministeren. Lad mig sige det så klart som muligt: venstre mener, at det må være ministeren, der har det